

Czy wiesz jak ważną rolę spełnia oskarżyciel posiłkowy? Gdy zostajesz takim oskarżycielem nabywasz specjalne uprawnienia, dużo szersze, niż gdybyś był tylko pokrzywdzonym. Sam fakt bycia pokrzywdzonym nie wystarczy, żeby działać i oskarżać w sądzie!

Kim jest oskarżyciel posiłkowy?

Najprościej tłumacząc, oskarżyciel posiłkowy to pokrzywdzony z dodatkowymi uprawnieniami.

Kto to jest pokrzywdzony?

Skoro oskarżyciel posiłkowy to pokrzywdzony z dodatkowymi skillami, to najpierw musimy ustalić kim jest pokrzywdzony. Przepisy mówią, że pokrzywdzony to osoba, której dobro prawne zostało bezpośrednio zagrożone lub naruszone. Ale co to znaczy? Kluczem jest słowo bezpośrednio. Oznacza to, że przestępstwo lub wykroczenie musi osobiście, wprost a nie pośrednio naruszyć interesy danego podmiotu.

Bardzo często ustalenie, czy dany podmiot jest, czy nie pokrzywdzonym rodzi spore kłopoty. Takie problemy występują np. w przypadku fałszerstwa dokumentu, gdy jedynie pośrednio ktoś ponosi konsekwencje finansowe działania sprawcy.

Jakie uprawnienia ma pokrzywdzony? Dlaczego warto zostać oskarżycielem posiłkowym?

Opisując uprawnienia pokrzywdzonego najpierw trzeba wyjaśnić, że postępowanie karne składa się z dwóch etapów:

1 etap - postępowanie przygotowawcze.

2 etap – postępowanie przed Sądem.

Postępowanie przygotowawcze.

Pokrzywdzony jest stroną jedynie w pierwszym etapie postępowania – tj. w postępowaniu przygotowawczym. Może wówczas zapoznawać się z aktami, składać wnioski dowodowe, korzystać z pomocy pełnomocnika, brać udział w czynnościach, zaskarżać postanowienia, zrządzenia i czynności procesowe.

Postępowanie przed sądem.

Jeśli jednak prokurator złoży akt oskarżenia lub wniosek o ukarania do Sądu, to te szczególne uprawnienia pokrzywdzony traci.

Jeśli pokrzywdzony chce z tych uprawnień skorzystać przed Sądem musi złożyć bardzo ważne oświadczenie – tj. oświadczenie o działaniu w charakterze oskarżyciela posiłkowego. Co ważne, może to zrobić tylko do pewnego momentu. Jeśli się spóźni, to uprawnienie mu wygaśnie i ... po ptakach.

Pokrzywdzony może również sam złożyć akt oskarżenia do Sądu, jeśli oskarżyciel publiczny nie będzie widział podstaw do złożenia aktu oskarżenia. Będzie wówczas tzw. oskarżycielem posiłkowym samoistnym.

Jak i kiedy złożyć oświadczenie o działaniu w charakterze oskarżyciela posiłkowego?

Oświadczenie o działaniu w charakterze oskarżyciela posiłkowego można złożyć ustnie lub na piśmie. I ważny jest termin, który inny jest w przypadku przestępstwa, a inny (dużo krótszy) jest dla pokrzywdzonego wykroczeniem.

W sprawach, w których pokrzywdzony jest przestępstwem, takie oświadczenie można złożyć do otwarcia przewodu sądowego, czyli do odczytania aktu oskarżenia. W sprawach o wykroczenia, tylko w ciągu 7 dni od dnia otrzymania zawiadomienia o przesłaniu wniosku o ukaranie do Sądu.

Komu składamy oświadczenie – wobec Sądu. To ważne, nie składamy go wobec policjanta czy prokuratora, ale wobec Sadu.

Czy oskarżyciel posiłkowy musi być na rozprawie?

Oskarżyciel posiłkowy nie musi brać udziału w rozprawie. Może brać udział, tj. być aktywnym w postępowaniu. Zadawać pytania, składać wnioski, zaskarżać decyzje procesowe, przemawiać na końcu postępowania ustosunkowując się do tego, co się wydarzyło w toku całej rozprawy. Po wydaniu wyroku oskarżyciel posiłkowy może złożyć wniosek o uzasadnienie wyroku, a potem zaskarżyć niekorzystne dlań rozstrzygnięcie. Może również skarżyć postanowienia, które zapadną w toku postępowania.

Co istotne wszystko, co wyżej wymieniłam to jedynie uprawnienia. Jak oskarżyciela posiłkowy nie chce tego robi, to nie musi.

Czy oskarżyciel posiłkowy ponosi koszty postępowania?

W sprawach z oskarżenia publicznego oskarżyciel posiłkowy nie ponosi kosztów postępowania, nawet jeśli oskarżony zostanie uniewinniony. Jedyne wyjątek dotyczy postępowania apelacyjnego. Jeśli apelacją wniósł wyłącznie oskarżyciel posiłkowy i przegrał, koszty procesu za postępowanie odwoławcze ponosi na ogólnych zasadach ten, kto wniósł środek odwoławczy.

Inaczej jest w przypadku oskarżyciela posiłkowego samoistnego. W przypadku uniewinnienia może on zostać obciążony kosztami postępowania odwoławczego.

Śmierć oskarżyciela posiłkowego.

Jeśli w sprawie poza oskarżycielem posiłkowym działa oskarżyciel publiczny, to śmierć oskarżyciela posiłkowego nie blokuje postępowania. Do sprawy mogą (choć nie muszą) wstąpić jego spadkobiercy.

Jeśli jednak oskarżyciel posiłkowy sam popierał postępowanie, wówczas Sąd to postępowanie zawiesi, a osoby najbliższe będą mogły w imieniu swojego krewnego popierać oskarżenie.

Jakich oskarżycieli posiłkowych najczęściej reprezentuję?

Jako prawnik najczęściej reprezentuję oskarżycieli posiłkowych w sprawach dotyczących uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia, wypadkach drogowych.

Po co zostać oskarżycielem posiłkowym?

Oskarżyciel posiłkowy może działać w procesie, a nie tylko biernie się przyglądać. Może

- składać wnioski dowodowe,
- aktywnie brać udział w postępowaniu dowodowym,
- wnosić środki zaskarżenia.

Nie zawsze w postępowaniu karnym prokurator bierze aktywny udział. Lepiej samemu kontrolować proces, niż liczyć na to, że sąd będzie dążył do wyjaśnienia wszystkich wątpliwości.

Adwokat Marta Rozwadowska - Kucka

W mojej Kancelarii reprezentuję pokrzywdzonych, jako oskarżycieli posiłkowych na terenie całego województwa pomorskiego.